

Қ.Қадашева
п.э.д., профессор
Тұран-Астана университеті
Ұ.Асанова
п.э.к.,
Л.Гумилев ат. ЕҰУ
С.Омарова
ф.э.к., доцент,
Тұран-Астана университеті

ҚАЗАҚ ТІЛІН ЕКІНШІ ТІЛ РЕТІНДЕ ОҚЫТУ ҮРДІСІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ (БАҚ МАТЕРИАЛДАРЫ) ТИІМДІЛІГІ

The issues of Information and Communication Technology in teaching Kazakh as a second language that contribute to preserve the learning information, to form the skills and habits of communication, the ability to express own opinion on different themes are submitted in the paper. The material used in writing the tutorial is chosen according to general program approved by the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan and according to the topics of B₁-B₂ levels.

Еліміз тәуелсіздігін алғаннан бері қоғамның түрлі салаларында белсенді қолданысқа ие болып отырған ақпараттық-коммуникациялық технология бүгінде білім беру саласына да енгізіліп отыр. Бұл үрдіс қазіргі заманғы жаңаша ойлайтын жастарға үлкен ықпалын тигізуде.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияны тіл үйрету үрдісінде ұтымды қолдану тілдік тұлғаның санасына үлкен әсер етіп, оның ақпаратты қабылдау мүмкіндігін арттыруға, тіл үйренуге деген қызығушылығын оятуға септігін тигізеді.

Тіл үйренушілерге еліміздің орталық басылымдарынан алынған ақпаратты (мультимедиялық, анимациялық, аудио және бейне) экран арқылы таныстыру – ақпараттық-коммуникациялық технологияның тиімді тәсілдерінің бірі.

Қазақ тілін екінші тіл ретінде оқыту үдерісіндегі «Тілді үйретудің диалогтік технологиясын» педагогикалық процесте пайдалану тіл үйренушілердің оқу ақпаратын есінде ұзақ сақтауға және оны меңгеруге, сондай-ақ білім, дағды, білігін қалыптастыруға, ең бастысы саяси, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-экономикалық тақырыптарға қатысты сұрақтарды талқылауға және пікір алмасуға мүмкіндік береді.

Бұқаралық ақпарат құралдары материалдары – тіл үйренушінің тілдік және ауызша сөйлеу дағдысын белсендіретін басылым. Оқыту пәнінің мақсаты – қазіргі заманғы БАҚ материалдарын (газет-журнал бетінде жарияланған, теледидардың ұлттық арналарында берілетін ақпараттық жаңалықтар) қолдану арқылы тіл үйрету.

Газет-журнал, телехабарлар – өмірдің негізгі бұлжымас қоғамдық тармағы. Олай болса, БАҚ ақпарат жеткізудің мол қайнар көзі ретінде тіл үйренушінің қатысымдық және елтанымдық құзіретін қалыптастыратын тілді оқыту мазмұнының бір бөлігі болмақ.

Мақала авторлары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2014 жылғы Жалпы білім беру пәндері бойынша пәндердің типтік оқу бағдарламалары негізінде бекітілген «Қазақ тілі» типтік оқу бағдарламасына сәйкес ЖОО студенттеріне арналған оқу құралын жазды. Оқу құралын жазудағы басты мақсат – іріктелген мәтіндер негізінде саяси-қоғамдық, тұрмыстық-мәдени аяда жылдам қарым-қатынасқа түсуге қажетті дағды мен білікті қалыптастыруда инновациялық технологияның тәжірибеден алынған оңтайлы шешімдерін көрсету.

Оқу құралы мазмұнын құрайтын материалдар – Қазақстанның басылымдарында жарияланған газет жанрлары, яғни сұхбаттар, мақалалар, тілші шолулары («Қазақ тілі»

типтік оқу бағдарламасына сәйкес берілген $B_1 - B_2$ деңгейлер тақырыптары бойынша) мен ұлттық телеарналардағы хабарлар, теледидар репортаждары мен сұхбаттар, түрлі айдарлармен берілетін қысқа интервьюлер.

Тілді оқыту материалдары – оқу кешенінің құрамына енген «Қазақстанның ұлттық телеарналарының ақпараттық хабарлары» (заманауи 30 түпнұсқалық бейнекөрініс) мен «Қазақстанның орталық басылымдар материалдары» оқу құралдары.

Бұқаралық ақпарат құралдары материалдарын, отандық телеарналарда берілетін ақпараттық хабарлар және анимациялық фильмдерді базалық деңгейде (типтік бағдарламаға сай) меңгертудегі басты мәселе – олардың тілі мен жанрының әртүрлілігі.

Тіл үйренушінің ауызша сөйлеу дағдысын белсендіретін ресми жарияланған түпнұсқалық мақалалар мен ақпараттық хабарларды оқу, сондай-ақ ақпаратты қабылдай отырып, сөздік қорын байыту – ауызша сөйлеуге дайындаудың алғы шарты болмақ.

Оқу құралы мазмұнын құрайтын мұндай тапсырмаларды түрлі жанрдағы ақпараттық құралдар мәтінін түсіну және қабылдау арқылы тілді үйретудің негізгі әдістемелік өрнектер бірлігі деп айтуға болады.